

ניהול הבטיחות כדרך להעצמת הבטיחות התעסוקתית

בעשור האחרון חלו שינויים בנישה למגזרת תאונות עבודה בארצות העולם ובישראל, שעיקרם מעבר משיטות הדרכה ואכיפה של הרגולטור לשיטות של עידוד ניהול הבטיחות העצמי בארגונים. בהתאמה פתחו מודלים ותקנים לניהול הבטיחות והבטיחות בתעסוקה לארגונים, מודלים שאימוצם תרם באופן משמעותי להפחתת הסיכונים לפניעה. עולם הבטיחות קיבל בדרך זו תבנית שעיקרה העצמת המרכיב הניהולי של הבטיחות והאת על ידי מערכות ניהול מתקדמות.

בהתאמה לתמנית זו, הקים המוסד לבטיחות ולגיהות, בשנת 2004, את "המוסד המורשה" לקידום מערכות ניהול בטיחות ובריאות בתעסוקה בישראל, אשר מתקצב ברובו על ידי "הפעולה המונעת" במשרד התמנית. ה"מוסד המורשה" מסוגף מקצועית לארגון העבודה הבינלאומי - ILO, אשר בגנבה. במקביל, פיתח המוסד שיטות לניהול עצמי של הבטיחות ושיטות להערכת סיכונים בארגון, המותאמות לישראל, והפיץ את הידע שלו בקרב אלפי מפעלים, קטנים כגדולים וארגונים באמצעות מדריכי המוסד. המוסד המורשה מרכז כיום מועדון חברים של כ"250 מקומות עבודה. פעילותו המבורכת של "המוסד המורשה" תמשיך ותוביל את הטשא במשק.

פעילות המוסד בשנים האחרונות מאופיינת בנישה פרואקטיבית של ניהול הסיכונים, לפי עיקרון האח"ב (איהו גורמי הסיכון, הערכת הסיכונים, ופעולה להפחתתם).

הודות למימון הפעילות החדשנית של "הפעולה המונעת" ריקרן מנף" - במוסד לביטוח לאומי, פתחו ויושמו הכלים הבאים:

1. כלים ליישום מערכות ניהול הבטיחות ובריאות בתעסוקה בהתאם לדרישות ת"י 18001 לניהול הבטיחות, או על פי הקווים המנחים של ארגון העבודה הבינלאומי. כלים אלה יושמו בעשרות מפעלים מדי שנה.
2. כלים לניהול הבטיחות בחקלאות והפצתם למאות משקים חקלאיים מדי שנה.
3. מיבדק עצמי לבטיחות בארגונים שהופץ וישם במאות מקומות עבודה מדי שנה.
4. יישום שיטת ISA לניתוח הבטיחות בעיסוקים ובעמדות עבודה במאות מפעלים מדי שנה.
5. פיתוח שיטה לניהול בטיחות בבנייה והפצתה במאות אתרי בנייה מדי שנה.
6. פיתוח כלים להגברת הבטיחות והבריאות של עובדים עם מוגבלויות חושיות ותנועתיות, ויישומם במפעלים בהם מועסקים אנשים עם מוגבלויות.

ישנה כדאיות כלכלית רבה באימוץ מערכת לניהול הבטיחות, שבאה לידי ביטוי גם במגזרת נקים והפרעה לתהליך הייצור, שיפור שיטות הניהול, שיפור באקלים הארגוני ויחסי העבודה ועוד, מה שמקנה נקודות זכות לארגון מול לקוחותיו הגדולים.

יישום שיטות ניהול בטיחות מהווה מהפך שעובר המשק בעשור האחרון, שעוואר לארגונים, מעבר לפן של הבטיחות, גם בהיבט של שותפות במכרזים בינלאומיים שמבקשים לראות פעילות של תברה כלכלית ללא סיכונים מיותרים עם ניהול נכון.

ניהול הבטיחות מתמקד **בתהליך** להשגת יעדים תפעוליים ולא בטכניקה להקטנת הסיכונים. חייבים להתייחס אל ניהול הבטיחות כאל "מוצר" לכל דבר. בתחום העשייה לקידום הבטיחות צריך לראות בתהליך הסמעת הבטיחות בארגון "מקסימום ריאלי" ולא "מינימום הכרחי" (שהן דרישות התחיקה והתקנית).

ישראל שרייבמן

מימ מנהל המוסד לבטיחות ולגיהות